

Панаиръ

Разкази отъ Добринъ Василевъ

Критиченъ прегледъ

Изъ Европа

пжтеписъ отъ Иванъ Дивизиевъ

Следъ хубавата си повестъ „Лодка“ излъзла отъ печатъ преди две години, Добринъ Василевъ, все така безшумно, ни поднася малък сборникъ разкази, озаглавенъ по едноименния разказъ „Панаиръ“. Поради общия духъ съ останалитѣ четири разкази, чиито сюжети сж все изъ живота на хората на които е свързанъ съ този на панаира, по-сполучливо заглавие на книгата отъ това, не би могло да се даде. Наистина, въ тѣзи разкази е обхваната не само външната, но и вътрешната, интимната цѣлостъ на онзи пѣстъръ и шумѣнъ панаиръ, който сме свикнали да виждаме по нашитѣ малки провинциални градчета. Но повече автора се е спрѣлъ на онази лична драма на славнитѣ панаирски герой, предъ които наивната тлъпа благоговее. Ала Добринъ Василевъ къмъ тѣзи „любимци“ по нѣкога е твърде жестокъ. Защото той обича да ни показва какъ невзрачно човѣшко създание отъ занимливата панаирска маса, не се само предизвиква, но подиграва и унижава тия чудати смѣшковци. Долнитѣ човѣшки страсти, удивително вѣрно сж схванати и предадени отъ Д. Василевъ, но ето че изниква въпроса, тукъ ли би трѣбвало да бѣде центъра на разказа. Или пъкъ само личната трагедия, на примѣръ, на единъ Мими взета извънъ общото русло на живота. А това може да се каже и за героитѣ въ останалитѣ разкази въ сборника. Тѣ всички живѣятъ единъ интересенъ животъ, поели бремето на живота безропотно. Приематъ обидитѣ по нѣкакво професионално задължение и понѣкога личниятъ имъ бунтъ достига до безцѣлно самоубийство. Въ тѣхъ липсва всѣкаква промяна на личности отъ едно човѣшко об-

щежитие. Тѣхниятъ животъ не минава извънъ професионалната имъ битовостъ. Личната имъ трагедия за тѣхъ, едва ли не е най-големата трагедия на този свѣтъ. Естествено, погледнато отъ егостичния личенъ интересъ за човѣка, нѣма по-голема трагедия отъ собствената му. Все пакъ, разказитѣ на Д. Василевъ сж дълбоко хуманни. Отъ тѣхъ лѣха топлота и голѣмата любовъ на автора къмъ човѣка. Той обича тѣзи унижени люде и е за тѣхното право. Той протестира за жестокостта на обществото къмъ тѣхъ и за бруталността на силния физически.

Добринъ Василевъ не затваря очитѣ си за живота. Той е реалистъ само, че би трѣбвало живота да обхване по-широко и да не стѣсства боитѣ на нѣкои негови страни, като се спаси и отъ единъ непотрѣбенъ индивидуализмъ. А той може да описва живо, както това е постигналъ въ разказа „Каруселъ“, който безъ този злоупотребенъ край и при едно по-широко освѣтление на убийството, би станалъ единъ прекрасенъ разказъ.

Добринъ Василевъ при това обладава майсторството вѣрно и нѣкъде въ епиченъ тонъ да предава действителността. Той е не само наблюдателна, но и впечатлителна натура. Разказва увлѣкателно, формата е овладялъ, а езикътъ му е изискан и художественъ. Всички разкази въ сборника „Панаиръ“ сж написани грижливо, стѣгнато и занимливо. Въ това отношение въ сравнение съ предишнитѣ му работи, е отишълъ много напредъ. Ето защо, сериозността съ която се е отнесълъ къмъ творчеството си, показва, че той може да даде още повече не само въ подробноститѣ, но и въ общото на разказа, не само въ формата му, но и въ неговото съдържание.

Авторътъ на тази спретната книга, написана на лекъ и цвѣтистъ езикъ, ни предава впечатленията отъ пжтуването си изъ Европа. Впечатленията, разбира се, не отъ днешна Европа обхваната отъ кървавитѣ пламъци на войната, а отъ мирна Европа, преди две години. Отъ Европа на мира и културното творчество. Европа съ нейнитѣ обработени поля, китни и величествени планини, кокетни селища и милионни оживѣни градове, съ гори отъ фабрични комини, Европа съ външната характерностъ на нейнитѣ народи. Иванъ Дивизиевъ сж крайно пестеливи изразни срѣдства е съумѣлъ на своя пжтеписъ, да вдѣхне животъ и отъ обикновени любителски бележки да създаде страници, на които не липсва нито художество, нито всички ония елементи, които придаватъ литературна стойностъ на този родъ белетристика. На това само се дължи лекотата и увлѣкателността, съ които се чете тази книга, отъ която читателя има какво да научи, има отъ какво да се възхити. Така той се опознава съ единъ свѣтълъ, колкото близъкъ ни, като европейци, толкова чуждъ и далеченъ ни, като балканци. Заслугата на Иванъ Дивизиевъ е именно и тази. Какво по-хубаво отъ това да сподѣлишъ впечатленията си, особено отъ едно далечно пжтуване съ тѣзи, които не сж имали възможността да излъзнатъ извънъ границитѣ на отечеството си. Стига, разбира се, да знаешъ какъ да кажешъ всичко това. А Иванъ Дивизиевъ отлично се е справилъ съ тази задача.

ХРИСТО СТОЙКОВЪ

ПЕЧ. „НАРОДЕНЪ ПЕЧАТЪ“ А. Д. СОФИЯ

ПОДЕМЪ СРѢДЪ МЛАДЕЖТА

не малко нѣща би трѣбвало да накаратъ нѣкой умуващи нашенци, да се позамислятъ преди дълго и уморително да философствуватъ надъ единъ излишенъ за нашето време въпросъ: „Има ли идеали нашата младежъ или нѣма.“

Младежътъ чете. Тя търси полезнитѣ научни книги отъ които черпи здрави познания. „За да строишъ — казва единъ ученъ — трѣбва да знаешъ, трѣбва да овладявашъ науката, а за да знаешъ трѣбва да се учишъ, да се учишъ упорито, търпеливо, съ стиснати зѣби.“

И нашата младежъ знае това.

Тя работи както въ областта на физическия трудъ, така и въ областта на науката, изкуството и литературата. Навѣкжде тя е въ служба на народа. Работата

и обгръща единъ широкъ и безкраенъ фронтъ, който незабелязано започва отъ народа, досега се до върховетѣ на науката и знанията, и отново се връща съ проѣдени и изпитани научни методи къмъ първоизточника на стопанскитѣ и културни блага — народа.

И това не протича така лесно.

Младежътъ среща и много отъ субективенъ и обективенъ характеръ трудности. Прави често грѣшки. Но трудноститѣ и грѣшкитѣ всѣкога сж мобилизирали нейната воля, удвоявали и утроявали сж нейната енергия за тѣхното преодоляване.

И колкото по-бързо, и колкото по-безболезнено се овладяватъ, изживяватъ и правилно оценяватъ грѣшкитѣ и трудноститѣ толкова по-големъ и по-всестраненъ ще бѣде нейниятъ подемъ.

Никола Д. Поповъ

Свидетели сме на творчески организационенъ и културно-просвѣтенъ подемъ въ срѣдата на нашата младежъ. Читалищата, кооперативнитѣ и спортнитѣ и всички организации въ които биятъ младежки сърдца кипятъ отъ инициативи, отъ творчески ентусиазъмъ. Трудовитѣ дни сж нѣщо не само ново, но и нѣщо радостно, защото въ тѣхъ и чрезъ тѣхъ става провѣрката на умозрителнитѣ, теоретически построения. Нима може да остане незабелязанъ факта, който изниси едно младежко списание, 439 младежки кооперативни организации сж изнесли 1239 сказки, утра, забави и вечеринки, 77 трудови дни, 7 екскурзии и 11 конференций. Нека приведемъ и факта изнесенъ отъ „Лит. критикъ“. По случай годишнината отъ Априлското въстание, младежки чествувания сж станали въ надъ 100 села и нѣколко града. Тия и още

ИНСТИТУТЪ ЗА
ЛИТЕРАТУРА

СТР. 7